

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ
СТАЛІЦА ПАВІНА БЫЦЬ СКАГАДЛІВАЙ
2-3 стар.

ЗАХАВАЙ ТРАДЫЦЫЮ
ЮБІЛЕЮ МЫГНІ
ПРЫСВЯЧАЕЦА
2-3 стар.

АБІТУРЫЕНТ-2001
ЖУРНАЛІСТЫ — НА ўСЕ 100!
3 стар.

СЦЕЖКАМІ ПЕСНЯРА
Янка КУПАЛА ў ПЯЧЫШЧАХ
4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
“ЖЫЦЦЁ І ВЕРА”
5 стар.

ЗВАРТНАЯ СУВЯЗЬ: ПОЛЬШЧА, РАСІЯ
6 стар.

У СКАРЫНАЎСКІМ ЦЭНТРЫ
ВЕК Ежы ГЕЙДРОЙЦА з “КУЛЬТУРАЙ”
6 стар.

Фантастычны свет паэткі
Алены ПНАЦЮК
7 стар.

УВАГА! КОНКУРС МАЛОНКАЎ
“БЕЛАРУСЬ У МАІХ МАРАХ”
НА СТАРОНКАХ “ТР”
8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА РАСПАЎСЮДЖАЕЦА ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

14 сакавіка 2001 года
Цана 103 рублі

№ 11 (2725)

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі
Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

ЧАС ВЯСНЫ

Фота Ліліі ЛАПШЫНОЙ, БелТА.

ЮБІЛЕЙНАЯ АНКЕТА

ДА ЧЫТАЧА

У красавіку 1926 года па ініцыятыве вядомых прадстаўнікоў нацыянальнай інтэлігенцыі — Я. Купалы, Я. Коласа, Ц. Гартнага, М. Чарота было створана Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Яго мэтамі вызначаліся: збліжэнне народаў, пазнанне гісторыі і культуры замежжа, узбагачэнне агульнай духоўнай спадчыны праз здабыткі асобных нацый.

Хутка споўніцца 75 год гэтай вельмі паважанай арганізацыі. За мінулы час тут наладжана сувязь з нацыянальнымі таварыствамі дружбы 35 краін. Не пералічыць усіх

сяброўскіх сустрэч, мастацкіх выстаў, выездаў за мяжу творчых калектываў, дабрачынных акцый і іншых добрых спраў.

Мы вырашылі нагадаць некаторыя запамінальныя падзеі, звязаныя з дзейнасцю таварыства. Дапамогуць нам у гэтым вядомыя на Беларусі людзі, якія згадзіліся адказаць на тры пытанні:

I. Калі ўпершыню і ў сувязі з чым вы даведаліся пра Дом дружбы?

II. Якія агульныя справы звязваюць асабіста вас з Беларускаім таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі?

III. Што новае і найбольш цікавае адкрылі вы для сябе падчас сустрэч з гасцямі з замежжа?

АФІЦЫЙНА

3 САКАВІКА ПАВЫШАНА МІНІМАЛЬНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняў пастанову “Аб удасканаленні аплаты працы работнікаў арганізацый, якія фінансуюцца з бюджэту і карыстаюцца дзяржаўнымі датацыямі”.

У мэтах далейшага удасканалення аплаты працы гэтай катэгорыі работнікаў урад устанавіў з 1 сакавіка 2001 года мінімальную заработную плату ў памеры 5 700 рублёў, тарыфную стаўку першага разраду для аплаты працы работнікаў арганізацый, якія фінансуюцца з бюджэту і карыстаюцца датацыямі, у памеры 11 500 рублёў. Штомесячныя даплаты да тарыфных ставак (акладаў) работнікаў гэтых арганізацый, якія тарыфікуюцца 1-11 разрадамі, устанавлены ў межах 11 000—1 000 рублёў.

Міністэрству працы даручана “з 1 сакавіка 2001 года ўвесці ў дзеянне 27-разрадную Адзіную тарыфную сетку работнікаў Рэспублікі Беларусь з суадносінамі тарыфных каэфіцыентаў 27 і 1 разрадаў 7,84:1”.

Пастановай урада з 1 сакавіка 2001 года ў 1,6 раза павялічаны ўстаноўлены да гэтай даты “дапамогі па беспрацоўю і стыпендыі грамадзянам, якія праходзяць прафесійнае навучанне па накіраванню органаў дзяржаўнай службы занятасці”. Да 1 616 рублёў павышаны памер грашовай кампенсцыі “грамадзянам, якія атрымліваюць дапамогі па беспрацоўю і стыпендыі пры праходжанні прафесійнага навучання па накіраванню органаў дзяржаўнай службы занятасці”.

БелТА.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ ВАЛЮТ

Назва банка	USD		DM		RUR	
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж
Белпрамбўдбанк	1230,00	1255,00	565,00	585,00	40,00	44,00
Славнефतेбанк	1240,00	1250,00	540,00	580,00	40,00	43,00

27 ЛЮТАГА НА 80 ПРАЦЭНТАЎ ПАВЯЛІЧАНЫ ТАРЫФЫ НА ПЕРАСЫЛКУ ПАШТОВАЙ КАРЭС-ПАНДЭНЦЫІ І ПАСЫЛАК У КРАІНЫ СНД І ДАЛЁКАГА ЗАМЕЖЖА.

Для прыкладу, новы тарыф на перасылку звычайнага пісьма вагой да 20 грамаў наземным транспартам у Расію, Украіну, Літву,

Латвію складае 143 рублі (без кошту канверта), а ў Казахстан, Кіргізію, Малдову, Эстонію і краіны далёкага замежжа — 231 рубель.

Дарэчы, беларускія сувязісты атрымліваюць толькі 25 працэнтаў ад сумы, закладзенай у тарыф, а астатнія 75 працэнтаў атрымлівае краіна прызначэння.

СПОРТ

РЭВАНШ МІРНАГА

У сталіцы АБ’яднаных Арабскіх Эміратаў Абу-Дабі працягваецца міжнародны тэнісны турнір з прызавым фондам адзін мільён долараў ЗША.

У 1/8 фіналу гэтых спаборніцтваў сустрэліся беларусы Максім Мірны і Уладзімір Валчкоў. Перамога дасталася Мірнаму — 6:1, 6:4. Гэты выйгрыш стаў для Максіма своеасаблівым рэваншам за нядаўні пройгрыш Валчкова на аналагічным турніры ў сталіцы Катару — горадзе Доха.

На здымку: Максім МІРНЫ.
Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.

СЁННЯ НАШ СУРАЗМОЎЦА МАСТАК НАТАЛЛЯ ПАПЛАЎСКАЯ, ВЯДОМАЯ СВАІМІ ЦУДОЎНЫМІ ТВОРАМІ І КНІЖНАЙ ГРАФІКАЙ.

I. Упершыню пазнаёмілася з таварыствам у 70-х гадах, калі пачаўся актыўны абмен дэлегацыямі з замежнымі краінамі. Тады Дом дружбы стаў выконваць ролю своеасаблівага міжнароднага культурнага цэнтру. Тут адбываліся сустрэчы найчасцей з дэлегацыямі з Італіі, Францыі, Германіі... На іх запрашаліся і прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі. Так атрымалася, што актывістамі Дома дружбы сярод мастакоў сталі жанчыны. Мы арганізавалі выставы, у асноўным графікі: яны невялікія па аб’ёму і іх лёгка перавозіць. Добра памятаю, як збіралі работы беларускіх мастачак А. Паслядовіч, Р. Кудрэвіч, Н. Лось і іншых для дэманстрацыі ў скандынаўскіх краінах. Цэлы год гэтая экспазіцыя падарожнічала за мяжой.

II. Мы з мужам Георгіем

Паплаўскім (народны мастак Беларусі, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Расійскай акадэміі мастацтваў. — Рэд.) ніколі не адмаўляліся ад запрашэнняў на падобныя сустрэчы. Георгій нават узначаліў двухбаковае таварыства “Беларусь — Швейцарыя”. Дом дружбы перажываў і добрыя, і складаныя моманты, асабліва ў першыя гады “перабудовы”, калі дзяржава спыніла фінансаванне яго дзейнасці. Але з прыходам Арсена Ваніцкага ўсё наладзілася. Мы шчыра паважалі яго і вельмі шкадуем, што ён ужо не з намі. Арсен Мікалаевіч быў цудоўным кіраўніком і арганізатарам. Мы заўсёды адгукаліся на яго запрашэнні: дапамагалі наладжваць вечары, сустрэчы. Прымалі гасцей у сябе ў творчай майстэрні альбо дома.

Не злічыць усіх людзей, з якімі давялося сустракацца.

III. Помню першую сустрэчу з амерыканкамі. Яны нават жылі некалькі дзён у нас у кватэры. Неяк загаварылі пра літаратуру, і я нагадала пра любімых амерыканскіх пісьменнікаў: Сэлінджэра, Фолкнера. Маіх гасцей гэта здзівіла, як я зразумела, яны не ведалі гэтых аўтараў. Нядаўна давялося сустракацца з двума прафесарамі з Аўстрыі, надзвычай эрудзіраванымі суб’ядзеднікамі. Мы закруцілі шмат розных тэм. Мушу адзначыць, яны былі (не палічыце за няспяшлівае) сапраўды здзіўлены, што я, мастачка, на ўсё маю свой пункт гледжання. Размаўлялі мы з дапамогай цудоўнай перакладчыцы Наталлі Бровікавай. Каб не яна, не атрымалася б такой змястоўнай гутаркі. Дарэчы, у Доме дружбы ўсе перакладчыкі вельмі кваліфікаваныя, уважлівыя.

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

СТАЛІЦА

МІНСК — СТАЛІЦА БЕЛАРУСІ

Насельніцтва каля 1 мільёна 700 тысяч чалавек, што складае 17 працэнтаў усяго насельніцтва краіны. Прамысловая вытворчасць Мінска дае каля чвэрці прамысловай прадукцыі краіны. Найбольш буйныя заводы: аўтамабільны, трактарны, падшыпнікавы, па выпуску тэлевізараў, гадзіннікавы, матавеласіпеды, шмат прадпрыемстваў электроннай прамысловасці, лёгкай, харчовай. Вядзецца вялікае электраўніцтва. Развіта будаўнічая прамысловасць. У Мінску 11 тэатраў, філармонія, бібліятэкі, стадыёны, лядовыя палацы, басейны, дзіцячыя музычныя і спартыўныя школы. Амаль тры тысячы гектараў паркаў, амаль тысяча кіламетраў зялёных пасадак уздоўж вуліц. Развіты гарадскі транспарт: трамвай, тралейбус, аўтобус, метрапалітэн.

ПАВІННА БЫЦЬ

СТАРШЫНЯ МІНСКАГА ГАРАДСКОГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА Міхаіл ПАЎЛАЎ АДКАЗВАЕ НА ПЫТАННІ ГАЗЕТЫ "ГОЛАС РАДЗІМЫ".

— Міхаіл Якаўлевіч, як сёння вамі трактуецца выраз "еўрапейская сталіца"?
— На першае месца ў горадзе я стаўлю культуру, будзе гэта сталіца еўрапейская, азіяцкая, афрыканская ці амерыканская. Гаворачы так, маю на ўвазе не толькі і нават не столькі колькасць тэатраў альбо бібліятэк, хаця гэта немалаважна. Горад тады становіцца сапраўдным горадам альбо больш таго, сталіцай, калі ў ім прысутнічае культура паводзін, зносін, узаемапавага. Такая спецыфічная аўра, выхаваная, вы-

пешчаная на працягу стагоддзяў. Горад-сталіца павінен быць адказным за краіну, не высакмерным, а спагадлівым да правінцыі, бо менавіта сюды едуць адтуль людзі са сваімі праблемамі. Горад-сталіца павінен ведаць этыкет, бо прымае шмат гасцей. Сталіца павінна быць гасціннай...
Усе гэтыя рысы мае Мінск. І самая адметная сярод іх, на мой погляд, імкненне да парадку, чысціні. Вяскою гараджане выходзяць на суботнікі, каб убраць зімовае смецце. Быў час, над мінчанамі нават спрабавалі нас-

мяхацца: маўляў, улада камуністаў адышла, а "камуністычныя суботнікі" жывуць. А нам няважна, як гэта называецца, — "суботнік" альбо "чысты чацвер", галоўнае, каб зрабіць горад утульным. І гэці гэта заўважаюць, захапляюцца Мінскам, нават крыху зайздросцяць.
Так што галоўнае для любога горада — уменне жыць ва ўрбаністычных умовах, уменне сярод вялікай колькасці людзей не згубіць сваю індывідуальнасць і адначасова адчуваць сябе членам сям'і з вызначанымі ў ёй абавязкамі.
Што да еўрапейскіх сталіц, то мне для Мінска хацелася б пераняць менавіта тую аўру дамавітасці, спакою, ураўнаважанасці, добразычлівасці адзін да

аднаго, што пануе там. Я зайздросчу, калі бачу ў кафэ еўрапейскіх гарадоў вельмі пажылых дам з вязаннем, маладую пару з дзіцем у калясцы, падлеткаў. Ім утульна, спакойна. У нас жа яшчэ ёсць нейкі афіцыйны, налет адчужанасці ў адносінах чалавека з горадам.
— І ўсё ж мінчане вельмі любяць свой горад. У апошні час тут назіраецца шмат перамен у лепшы бок. Ён становіцца больш зручным і камфортным для жыхароў. У чым адметнасць Мінска з гэтага пункту гледжання?
— Лічу, Мінск — камфортны горад, бо ў ім можна адпачыць, не выяжджаючы. У нас няма вялікай ракі, але мноства штучных каналаў, вадаспады, фантанаў, азярцоў. Ля іх скверы, пляжы. Многа паркаў, бульвараў,

спартыўных пляцовак. Некаторыя паркі — гэта кавалкі амаль не кранутай прыроды. Хаця б той жа парк Чэлюскінцаў — сапраўдны сасновы бор у цэнтры горада. Новыя мікрараёны пабудаваны так, што ў іх шмат паветра, сонца. Там можна адчуць пах сена і мёду.
— Хто і з якімі просьбамі найчасцей звяртаецца да вас?
— У мінчан розныя просьбы і прапановы: ад патрабавання кватэры да запрашэння на хрэсьбіны. А арганізацыі найбольш грошы патрабуюць. У нас жа вялікі навуковы і прамысловы патэнцыял, разумныя людзі. Яны гатовы ўсё, што захочаш, пабудаваць і шмат чаго вынайсці. Але цікавыя задумкі патрабуюць фінансавай падтрымкі. Вось мяне і пераконваюць у неад-

ПАШАНЦАВАЛА!

Удалай аказалася зімовая рыбалка для віцябляніна Уладзіміра МАКАРАНКІ, які злавіў шчупака вагою 13 кілаграмаў.

3 ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ

ЗДAROЎЕ І ХАРЧАВАННЕ

Як вы думаеце, ад чаго ў першую чаргу залежыць здароўе? Большасць людзей лічыць, быццам ад якасці медабслужавання. Насамрэч, па апошніх даных вучоных-медыкаў, на стан нашага здароўя ў першую чаргу ўплывае лад жыцця чалавека.
На прэс-канферэнцыі, што адбылася ў Нацыянальным прэс-цэнтры, ішла гаворка пра асноўнае складаючае нашага ладу жыцця і здароўя — харчаванне.
Каля 30 працэнтаў беларусаў маюць занадта вялікую масу. І не трэба думаць, што гэта сведчанне сытнага жыцця. Медыкі сцвярджаюць, што прычына — няправільнае харчаванне. Традыцыйна для працуючага чалавека асноўны прыём ежы — гэта вячэра.
Сёння актуальнае ўзбагачэнне прадуктаў харчавання карыснымі хімічнымі элементамі, якіх не хапае ў вадзе і глебе Беларусі. Міністэрства аховы здароўя

прафінансавала навуковую частку працы па ўзбагачэнню прадуктаў харчавання ёдам, селенам, кальцыем. У асноўным, гэта тычыцца дзіцячага харчавання, напояў, хлеба.
Калі здаровы чалавек пры пэўных ведах і сродках можа забяспечыць сябе больш-менш якаснымі прадуктамі, то ў сістэме лячэбнага харчавання ёсць шэраг праблем. Па словах галоўнага гастраэнтэролага Міністэрства аховы здароўя РБ Наталлі Селівончык, на Беларусі няма прадуктаў прамысловай вытворчасці, якія б утрымлівалі абмежаваную колькасць солі, вялікія складанасці з так званымі элементарнымі дыетамі (маецца на ўвазе ежа, адразу падрыхтаваная для ўсмоктвання). Амаль недасягальнае на Беларусі парантаральнае харчаванне, якое ўвядзіцца ў вену. Асноўная прычына — высокі кошт.
Алена СПАСЮК.

ЗАХАВАЙ ТРАДЫЦЫЮ

ЮБІЛЕЮ

У Магілёве я звярнуў увагу на абвестку аб выставе ў галерэі імя народнага мастака Беларусі Паўла Масленікава, якая прысвяталася 10-годдзю Беларускай мытні. І мне адразу ж увяліся выстаўлены там мастацкія скарбы, якія розныя прайдзісветы імкнуліся вывезці дзеля нажывы за мяжу, але былі своечасова затрыманы. З уратаванага багацця, як вядома, створаны музей у Брэсце, у якім, на жаль, мне пакуль што быць не давялося. Таму і прыспешваў крок з адчуваннем сенсацыйнай сустрэчы з мастацкімі каштоўнасцямі.
Найперш заглянуў да дырэктара, з якім і так меўся сустрэцца па рэдакцыйных справах. Аляксандр Хахракоў прывітаў мяне ветліва. Я пацікавіўся, чым жыве галерэя, якія цяжкасці ў сваёй дзейнасці перажывае. Звычайна ў такіх выпадках чуеш бедаванні і нараканні, бо ці ж невядома, у якім стане цяпер установы культуры і іх супрацоўнікі. Але настрой у дырэктара галерэі, які, дарэчы, зусім нядаўна заняў гэтае месца, бо дасюль кіраваў Палацам культуры магілёўскага аўтамабільнага завода, аказаўся надзіва аптымістычным. Бадзёрасці і веры, як прызнаўся, надаў яму ўдзел у нядаўняй рэспубліканскай нарадзе работнікаў культуры з удзелам Прэзідэнта. Асабіста

А. Хахракоў шчыра паверыў, што ўсё ў занябанай дзялянцы пойдзе на лад: і супрацоўнікі будуць неўзабаве атрымліваць прыстойную, а не жабрачую, як дасюль, зарплату, і грошы на рамонт будынка і наладжванне розных выстаў і мерапрыемстваў знойдзецца...
Потым наша гаворка пераклучылася на выставу. Прызнаюся, быў спачатку збянтэжаны, пачуўшы, што ў галерэі выстаўлены не канфіскаваныя на мытных мастацкія каштоўнасці, а самадзейная творчасць саміх мытнікаў. Аляксандр Барысавіч, быццам адчуўшы мой настрой, выставу нахвальваў, і я, раздумаўшыся, рашыў: ну і такой бяды, у Брэст, калі ўсё будзе добра, я яшчэ патраплю, а тут ёсць нагода паглядзець тое, чаго потым і не ўбачыш.
Прызнаюся адразу: я не расчараваўся, што зазірнуў на гэтую выставу, якую ў найбольш цікавай для мяне частцы можна аднесці да народнай творчасці, а ў менш цікавай — да самадзейнай. З апошняга, калі можна так назваць, раздзела найбольш уражвае макет баявога карабля, выкананы супрацоўнікам Аршанскай мытні Т. Казачанкам. Пару дзесяцігоддзяў назад тэхнічная творчасць цешылася прызнаннем у грамадстве, але на цяперашні час гэта, хутчэй, рэлікт мінулай эпохі.
Не будзе адкрыццём сказаць, што творчы гений народа найбольш выяўляецца ў сваім, нацыянальным, тым, што

МЕРКАВАННЕ

ЧЫРВАНШАЭРСНАЯ ЛІСА АДНЕСЕНА БЕЛАРУСКІМІ СПЕЦЫЯЛІСТАМІ ДА ШКОДНЫХ ЖЫВЁЛ

Пра гэта стала вядома ад начальніка інспекцыі дзяржаўнага кантролю за карыстаннем і аховай жывёльнага свету, вядзеннем паляўнічай гаспадаркі і стану запаведнай справы Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі Алег СІДАРЭНКІ.
Па яго словах, такія меры прымаюцца ў сувязі з павелічэннем колькасці гэтага драпежнага звера. Пачынаючы з 1995-га, на тэрыторыі краіны колькасць чырванашэрсных ліс павялічылася прыкладна на 7 тысяч і дасягнула больш за 41 тысячу.

Павелічэнне яе колькасці нясе патэнцыяльную пагрозу для зайцоў, нават казуль, вадаплаўнай, баравой птушкі — цецерукоў, глушцоў, курапатак. Павелічэнне колькасці гэтай жывёлы ў лясках краіны перш наперш абумоўлена рэзкім зніжэннем попыту на футра лісы. Акрамя таго, тлумачыцца "рэакцыяй папуляцыі ў адказ на прэсінг з боку чалавека". У выніку "наступу" чалавека на прыроду многія жывёлы, што вылучаюцца прыроднай жывцёўстойлівасцю, выпрацавалі засцерагальныя схемы для выжывання, таму па-

вялічылася іх нараджальнасць, працягласць жыцця, а таксама змянілася структура папуляцыі.
Па аналагічных прычынах беларускія спецыялісты да разраду шкодных жывёл вымушаны аднесці янотападобнага сабаку, які пры існуючай у цяперашні час колькасці наносіць каласальную шкоду фауне краіны. Больш таго, А. Сідарэнка лічыць, што завоз у краіну з Далёкага Усходу ў 50-я гады янотападобнага сабака, які не з'яўляецца характэрнай жывёлай для прыроды Беларусі, быў "вельмі зарнай памылкай". У гэтай сувязі ён прывёў прыклад "рэліктавай для краіны папуляцыі белага курапатакі, якая практычна знікла".
Алена РУДЗЬ.

Міхаіл ПАЎЛАЎ, па паходжанні беларус, нарадзіўся ў 1952 годзе ў вёсцы Ордаць на Магілёўшчыне. Пачынаў працаваць электрарваршчыкам, служыў у войску. Атрымаў вышэйшую адукацыю па спецыяльнасці машынабудавнік, 12 гадоў узначальваў буйны завод, кандыдат тэхнічных навук, заслужаны работнік прамысловасці. Працаваў старшынёй Баранавіцкага гарвыканкама. 17 сакавіка 2000 года Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прызначаны старшынёй Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. Жанаты, мае дачку.

СПАГАДЛІВАЙ

кладнасці і неабходнасці той ці іншай ідэі.

— Што, на ваш свежы і ў той жа час дасведчаны погляд, у жыцці горада і ў рабоце гарадскіх службаў патрабуе змен?

— Мяне заўсёды засмучае неаператыўнасць вырашэння гарадскімі службаў тых пытанняў, якія можна адразу вырашыць. Патрабую ад падначаленых вырашаць пытанні хутка і самастойна. З адной, праўда, умоваю — на карысць гараджан.

— Еўрапейскія гарады адносяцца да сваіх гістарычных забудов, помнікаў культуры, як да святыні. Якія праблемы мае наконт гэтага беларуская сталіца?

— Асноўная праблема: у Мінску мала засталася ста-

ражытных пабудов, бо, як вядома, Мінск быў ушчэнт разбураны ў час другой сусветнай вайны. Праўда, рэстаўрыраваны маленькі куточак горада — Траецкае прадмесце. Аддадзены вернікам храмы, захоўваюцца ацалелыя будынкі. І помнікамі ўжо становяцца даваенныя і нават пасляваенныя пабудовы, наш праспект Скарыны з яго гмахамі, наш оперны тэатр, плошчы горада. Дарэчы, плошчы мы вырашылі рэканструяваць, зрабіць іх больш зручнымі для гараджан. У прыватнасці, плошча Незалежнасці будзе перароблена, што дасць магчымасць не машынам, а людзям быць на ёй галоўнымі гаспадарамі.

— Для горада прамысловасць — і добра, і зло. З аднаго боку, паспяхова работа

прадпрыемстваў — гэта сродкі ў гарадскую казну, з другога — забруджванне асяроддзя. Як вы бачыце вырашэнне праблемы?

— Я і па адукацыі, і па прафесійнай рабоце (дырэктар буйных прадпрыемстваў), і па навуковай ступені (кандыдат тэхнічных навук) — чалавек больш-менш дасведчаны ў гэтых пытаннях. І ведаю, што існуюць зараз такія тэхналогіі, якія не шкодзяць ні прыродзе, ні чалавеку. Проста не трэба быць скнарамі, калі размова ідзе пра экалогію. Нельга жыць толькі сённяшнім днём, трэба памятаць пра нашчадкаў. Не спадзявацца на "авось абыдзецца", а дасканала ўсё рэалізаваць. Многія прадпрыемствы Мінска менавіта так і працуюць. Прычым, сучасныя, экалагічна чыстыя тэхналогіі спрыяюць вытворчасці такой жа прадукцыі.

— Існуе ўстойлівае меркаванне, што гандаль, бытавое абслугоўванне становяцца лепшымі, калі трапляюць у прыватную ўласнасць. Ці згодні вы з гэтым?

— А тут трэба зноў-такі звярнуцца да культуры гэтага ўласніка. У нас яна пакуль недастаткова развіта. Нярэдка прыватнае чалавек прадпрыемства і ні граша не ўкладвае ў яго развіццё, а толькі напайнае кішэню. Абсталяванне даб'е, тэхналогіі запусціць... І апрэўдзецца: маўляў, не ўпэўнены ў заўтрашнім дні. Вядома, не ўпэўнены, бо толькі і застаецца закрыць гэтую вытворчасць.

Так што нам расці ды расці яшчэ да сапраўднай уласнасці.

Трэба выходзіць уласніка з гонарам за "фірму", з пачуццём павагі да пакупніка. Калі ўласнік можа нахаміць свайму кліенту — значыць, рана яму яшчэ мець сваю справу.

— Як вы ставіцеся да традыцый стварэння партнёрскіх і пабрацімскіх сувязей паміж гарадамі свету?

— Як жа я магу ставіцца, калі сам узначальваю рэспубліканскую асацыяцыю гарадоў-партнёраў, калі сам перад Новым годам наведаў Ліён, калі нядаўна прымаў лорда-мэра Нотынгема пана Іана Мэлкалма? Станоўча! Справа ў тым, што праблемы гарадоў ва ўсім свеце падобныя, калі не аднолькавыя. Мэры добра разумеюць адзін аднаго. Тут любы вопыт каштоўны. І ў адрозненне ад работнікаў іншых галін, мы не тоім сваіх сакрэтаў, хутка знаходзім узаемаразуменне. Мінск цэніць сяброўства, развівае пабрацімскія і партнёрскія сувязі з гарадамі ўсіх кантынентаў.

— Чым вы захапляецеся акрамя работы?

— Акрамя работы, я яшчэ і муж, і бацька, і дзед. І, спадзяюся, някепскі сябра. А адпачываць люблю за рулём аўтамабіля і на прыродзе. Маленства мае прайшло каля маляўнічай ракі Басі. І да гэтае пары найпрыгажэйшым і найлепшым месцам для адпачынку лічу росныя лугі, разлівы кветак з пчоламі і чмялямі, бераг над глыбокім рачным вірам, дзе ходзяць самыя...

Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.

АБИТУРИЕНТ-2001

Каб студэнты-журналісты мелі магчымасць больш эфектыўна засвойваць прафесію, іх старэйшыя калегі ўдасканальваюць умовы навучання.

Пра тое, што чакае маладога чалавека, які вырашыў звязаць свой лёс з беларускімі СМІ, мы даведзіліся, пабываўшы на Дні адчыненых дзвярэй адзінага ў рэспубліцы факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

ЖУРНАЛІСТЫ — НА ўСЕ 100!

Маючы багатую традыцыямі 56-гадовую гісторыю, факультэт здаўся маладым, такім жа, як яго студэнты. Дэкан факультэта Васіль Вараб'ёў расказаў пра правілы прыёму ў БДУ і на факультэт журналістыкі, у прыватнасці.

Асноўны "пакет дакументаў" для паступаючых у ВНУ не змяніўся. Але ёсць і новае. Напрыклад, з гэтага года ўводзіцца дзесцібальная ацэнка ведаў абітурыентаў. Навучэнцаў замежных навучальных устаноў гэта не збянтэжыла б, таму што такая сістэма ім знаёмая. У нашай жа краіне не адно пакаленне было выхавана на пяцібальнай ацэнцы ведаў.

Больш таго, першакурснік журфака адразу трапляе ў эксперымент, які заключаецца ў тым, што работу студэнта на працягу кожнага вучэбнага семестра будуць ацэньваць па стобальнай шкале. Крытэрыі "напрацоўкі" балаў аб'ектыўныя. Сюды ўвойдуць і паспяховасць, і актыўнасць на занятках, і практычны ўдзел у жыцці факультэта, і творчая работа.

Пачуае ў час сустрэчы будучых абітурыентаў з

выкладчыкамі факультэта ўсяляе надзею на атрыманне адукацыі сучаснага ўзроўню. І не без падстаў. Восенню мінулага года адбыліся значныя перамены ў практычнай падрыхтоўцы будучых журналістаў. У рэдакцыях вядучых газет Беларусі адкрыты філіялы кафедраў факультэта журналістыкі. Такім чынам, былі аб'яднаны намаганні выкладчыкаў тэорыі журналістыкі вышэйшай навучальнай установы і практычных работнікаў сродкаў масавай інфармацыі па ўдасканаленню навучальнага працэсу.

Дарэчы, рэдакцыя газеты "Голас Радзімы" з'яўляецца філіялам кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры. Пачаткам супрацоўніцтва стала адкрыццё "старонкі" газеты ў Інтэрнэце. Яна рыхтуецца сумеснымі намаганнямі журналістаў і студэнтаў факультэта. У верасні адбудзецца "дэсант" студэнтаў-практыкантаў у рэдакцыю штотыднёвіка. Цяпер у студэнтаў-журналістаў "поле" для распрацовак шырокае — на ўсе 100!..

Леанід РАЙСКІ.

МЫТНІ ПРЫСВЯЧАЕЦА

нарадзілася шмат стагоддзяў назад і праз пакаленні, калі не заўжды ўдасканальвалася, то жыло і развівалася. Гэта ткацтва, разьба па дрэву, саломпленне, вышыванне, гафтанне. Менавіта ў гэтым найбольш хораша і выявілі сябе беларускія мытнікі.

Хочацца сказаць добрае слова пра супрацоўнікаў Магілёўскай мытні, а менавіта пра вязанне на прутках і вышыванне крыжыкам Э. Чарновай. Работы ажурныя, тонкія, паэтычныя — вось-вось, здавалася, як матылькі, затрапеўчы крыльцамі і паляццямі па зале.

Не менш цікавы і камплект вязаных сурвэтак, выкананы

супрацоўніцай Брэсцкай рэгіянальнай мытні спадарыняй Сегянок. Цешыць вока разьба па дрэву супрацоўніка Гродзенскай рэгіянальнай мытні В. Бурава. Але ці не найбольш уразіў "Вясковы краявід" віцебскага мытніка Я. Куртарына. Нават не ведаю, як дакладна вызначыць тэхніку выканання. Але матэрыялам тут паслужыла бяроза, з тоненькіх пустачак якой створана сапраўды па-мастацку адмысловая карціна, на якой мы не толькі бачым рэалістычна выштукаваныя елкі, хату і студню, што хораша ўпісалася ў лясное ўлонне, але і ёсць гармонія, настрой, уласцівыя і прафесійнаму мастацтву.

Народная традыцыя і прафесіяналізм гарманічна ўвасобіліся і ў "Пейзажы" спадарыні Мінаевай — супрацоўніцы Віцебскай мытні. Вельмі тонка выкананая праца! З першага погляду нават цяжка здагадацца, што гэта не жывапіс, а выкананая тэхнікай дробненькага крыжыка вышыўка.

Зразумела, ўсе творы адзначыць немагчыма. У заключэнне варта сказаць добрае слова ў адрас супрацоўнікаў мастацкай галерэі, якія дапамаглі выставіць зладзіць прафесійна, усё да месца расставіць і развесіць, у выніку чаго яна атрымалася па канцэпцыі прадуманай і па-свойму сюжэтнай, немітуслівай.

Што і казаць — малайцы нашы мытнікі! І там, дзе яны прафесійна шкуматуюць розных прайдзісветаў, знаходзячы ў патаемных сховах нарабаванае, вяртаючы народу тое, што яму належыць, і вось тут, дзе яны здолелі паказаць, што і ў абсягах народнай, мастацкай творчасці яны таксама талентамі не абдзелены.

З Магілёва пачнецца далейшае шэсце выставы па абласных гарадах Беларусі, і закончыцца яно ў стольнім Мінску, у юбілейныя дні для беларускай мытні дні. Самі ж угодкі будуць урачыста адзначацца 20 верасня.

Завяршаю свае нататкі вытрымкай з тэкста буклета выставы:

"Усё, куды ўкладзена частка душы і сэрца, змушае спыніцца і задумацца, настрайвае на высокія пачуцці".

Сапраўды так.

Яўген ЛЕЦКА.

"ЗБАН З ГРОНКАЙ ВІ-НАГРАДУ".

Разьба па дрэву.
В. ІВАНЕНКА.
Гомель.

"ПЕЙЗАЖ".

Вышыўка крыжыкам.
В. МІНАЕВА.
Віцебск.

СЦЕЖКАМІ ПЕСНЯРА

Святло Купалавай творчасці і яго асобы азарае далёкія берагі магутнай ракі Волгі. 25 гадоў таму назад у Татарыі створаны музей-кватэра Янкі Купалы. Жыццё песняра было звязана з волжскай зямлёй ад позняй восені 1941 года па чэрвень 1942-га. Гнаны вайной, паэт пакінуў родную Беларусь, пераехаў у Маскву, потым апынуўся ў эвакуацыі ў вёсцы Пячышчы Верхняўслонскага раёна Татарскай АССР. Мясціна знаходзілася на правым беразе Волгі, час быў вельмі цяжкі, рака напярэдадні ледаставу, і каля пераправы скапілася шмат народу. Татарская зямля ў трагічны час Вялікай Айчыннай вайны прымала эвакуіраваных, у тым ліку і беларусаў, сярод якіх знаходзіўся Янка Купала.

Мы добра ведаем, што Іван Дамінікавіч, дзякуючы сваёй добразычлівасці, спагадзе, сапраўднай народнай цеплыні, выклікаў у людзей пачуццё павагі і сімпатыі. У музеі Янкі Купалы захоўваюцца шматлікія ўспаміны пра паэта часоў вайны, і сярод іх найбольш цёплыя, сардэчныя ўспаміны І. Наякшына, дырэктара Пячышчынскага мукамольнага заводу № 1. Даведаўшыся, што на халодным беразе чакае і Янка Купала з жонкай, ён шчыра запрасіў Івана Дамінікавіча да сябе. Беларускі паэт быў папулярны не толькі на радзіме, яго творы ведалі і далёка за межамі Беларусі. Звернемся да ўспамінаў І. Наякшына: «Іван Дамінікавіч пражыў у Пячышчах на млыне № 1 каля васьмі месяцаў і пакінуў аб сабе самыя леп-

шыя ўспаміны. За гэты час у Пячышчах мы так блізка сшыліся з Іванам Дамінікавічам, што не здаралася ніводнага дня, каб ён не пабыў у мяне, каб я яго не наведаў...

...Бываючы ў яго на кватэры, я неаднаразова заставаў Купалу ля радыёпрыёмніка, калі паэт з прагнасцю прыслухоўваўся да кожнага слова...

З наступленнем вясны Іван Дамінікавіч часта рабіў прагулкі па нашых гарах. Любімае месца для адпачынку

двух невялікіх пакойчыкаў і кухні. Усё гаварыла аб тым, што гэта быў кароткатэрміновы прыпынак людзей, якія аб'яжава ставіліся да ўтульнасці.

Калі ўлеглася крыху радасць сустрэчы, Іван Дамінікавіч пачаў распываць, якія навіны я прывёз. Асабліва, што чуваць, якія весткі даходзяць з роднага краю. Відаць было, што ён вельмі турбаваўся пра родную Беларусь, акупаваную гітлераўцамі».

Ва ўспамінах згадваюцца

Мастак Х. ЛІЎШЫЦ. «Янка КУПАЛА і Кузьма ЧОРНЫ ў Пячышчах 1942 г.»

Ў ПЯЧЫШЧАХ

— на гары ля крутога берага Волгі. Там яго можна было часта сустрэць у 5—6 гадзін раніцы. Вечарам на лаўцы ля канторы ён веў з рабочымі сяброўскія гутаркі, распываў пра справы, частаваў папаросам».

Значыў І. Наякшын, што «Іван Дамінікавіч асабліва цяжка перажываў тое, што на радзіме застаўся старая маці, загінуў яго багаты архіў».

Па ўспамінах сучаснікаў, мясціна Пячышчы за 13 кіламетраў ад Казані была вельмі маляўнічая, млын размяшчаўся побач з цагляным двухпавярховым домам, на другім паверсе якога і жылі Луцэвічы. Зараз на будынку знаходзіцца мемарыяльная дошка, адкрытая 16 мая 1950 года. На яе адкрыцці прысутнічалі жонка Купалы, стваральніца і першы дырэктар музея ў Мінску Уладзіслава Луцэвіч, беларускі пісьменнік В. Вітка. У музеі зберагаюцца фотаздымкі гэтай падзеі.

Па сведчанням пісьменніка М. Машары, які ў ваенны час працаваў у рэдакцыі газеты «Савецкая Беларусь» (яна тады размяшчалася ў Казані), яго сустрэча з Янкам Купалам у Пячышчах была надзвычай цёплай і сардэчнай. Нагадваючы той час, Міхась Машара ўспамінае: «Кватэра, дзе часова пасяліўся Іван Дамінікавіч з жонкай, складалася з

сустрэчы паэта з землякамі, што апынуліся на гасціннай татарскай зямлі падчас эвакуацыі, прыезд Купалы ў Казань на радыёмітынг прадстаўнікоў беларускага народа, вялікая цікавасць паэта да расказаў партызан, пра герояў партызанскага руху.

Менавіта ў Пячышчах напісаў Янка Купала свае глыбока патрыятычныя вершы «Зноў будзем шчасце мець і волю», «Хлопчык і лётчык на вайне». Ёсць меркаванні даследчыкаў, што і апошнія вершы «Паўстаў народ», «Дзевяць асінавых колляў», некаторыя артыкулы напісаны таксама ў Пячышчах. Вясной 1942 года з Пячышчаў ішлі да пісьменнікаў, дзяржаўных дзеячаў лісты ад Янкі Купалы. У лісце ад 8 мая 1942 года да рускага пісьменніка Б. Емяльянава паэт, расказваючы пра сваё жыццё ў Пячышчах, пісаў (даецца на мове арыгінала): «Жыву я слухайно под самой Казанью по другую сторону Волги, при мельнице с разрешения очень приятного директора. Вышло это из того, что... не смог переехать через Волгу из-за наступивших морозов, а потом, когда можно было переехать, я всё же остался на месте по соображениям бытового характера». У гэты ж дзень Іван Дамінікавіч піша дзяржаўным дзеячам І. Гарбунува і І. Крупеню: «Жыву я тут добра, паёк мяне зусім забяспечвае, у чарзе стаяць не прыходзіцца. Дырэктар млына адносіцца ўважліва і ідзе на спатканне, калі што мне патрабуецца».

Праз тры тыдні пасля гэтага пайшоў ліст да пісьменнікаў К. Чорнага і П. Кавалёва ў Маскву, куды пераехала рэдакцыя газеты «Савецкая Беларусь». Паэт скардзіцца на здароўе, піша, што чакае вясну і дасылае свой верш «Хлопчык і лётчык на вайне».

У Пячышчах і ў Казані Янка

Купала сустракаўся з К. Чорным. Па лістах, па ўспамінах можна скласці дакументальную храналогію жыцця паэта ў эвакуацыі, уявіць яго настрой і даведацца пра творчыя планы, сустрэчы і падзеі. Шчыры ўдзел Купалы і Уладзіславы Францаўны дапамаглі Івану Наякшыну перажыць цяжкае гора — смерць сына.

Яшчэ ў даваенны час лёсам былі закінуты ў Казань настаўнікі Шкляевы, добрыя суседзі Луцэвічаў па Мінску. З радасцю сустрэліся землякі ў Казані, а потым у Пячышчах. Старэйшая дачка Шкляевых Таццяна вучылася ў медыцынскім інстытуце. Яна лячыла Купалу, у якога на той час балела правая рука, ён скардзіўся на рэўматызм. Іван Дамінікавіч пасля яе масажу, пасля выкарыстання розных расціраак, што прыносіла дзівучына, — з пяшчотай гаварыў: «Вось у Казані лечыць мяне беларускі лекар».

У сваіх землякоў Шкляевых Луцэвічы былі ў гасцях перад апошняй паездкай Купалы ў Маскву летам 1942 года. Ва ўспамінах настаўніцы Аляксандры Шкляевай занатаваны момант сустрэчы на верандзе іх дома, некаторыя штрыхі сустрэчы: размовы, жарты, настроі. А яшчэ ў фондах музея захоўваюцца фотаздымкі пакоя Янкі Купалы ў Пячышчах, рабочага стала песняра, за якім ён стварыў свае апошнія вершы.

Добрымі стасункамі звязаны музей Янкі Купалы ў Мінску з далёкай Купалавай кватэрай ваеннага часу ў Татарстане. Сёння Пячышчынскім музеем кіруе апантаная, энергічная, улюбёная ў сваю справу, у творчасць беларускага паэта, у беларускую мову і гісторыю жанчына — Маргарыта Антонова, дзед якой таксама паходзіў з Беларусі. Неаднойчы яна была ў Мінску, знаходзіла дапамогу, добрую параду і экспанаты. У свой апошні прыезд у 1998 го-

дзе Маргарыта Мікалаеўна ўсхвалявана апавядала пра задуму перапрацоўкі экспазіцыі: гэта і гісторыя Пячышчаў, і гісторыя Беларусі, яе этнаграфія, мемарыяльныя пакоі, фотаздымкі, дакументы пра жыццё Луцэвічаў у Пячышчах, пра творчасць Янкі Купалы. Маргарыта Антонова шчыра жадае, каб у далёкай Татарыі людзі больш ведалі пра Беларусь, пра вытокі творчасці Купалы і яго веліч.

Калі ў 1975 годзе стваралася менавіта мемарыяльная экспазіцыя музея-кватэры, музей Янкі Купалы перадаў туды вялікую колькасць экспанатаў: унікальныя прыжыццёвыя выданні твораў паэта, сучасныя выданні, творы Янкі Купалы на мовах свету, рэчы побыту, сярод якіх нават курыцельная папера ваеннага часу, якой карыстаўся Іван Дамінікавіч, беларуская пошліпка, падобная на тую, што была ў пакоі Луцэвічаў. У 1998 годзе М. Антонова атрымала з музея і метадычную дапамогу, і экспанаты. Пра свае праблемы і клопаты піша Маргарыта Мікалаеўна ў музеі ў Мінску. З яе лістоў мы і ведаем пра цяжкасці, што перажывае музей-кватэра Янкі Купалы ў далёкіх Пячышчах: перанос святкавання юбілею музея, неадапаванасць для абнаўлення экспазіцыі. Але, нягледзячы на гэта, музей працуе, прымае наведвальнікаў з мая па кастрычнік. За апошнія гады тут пабывала больш за дзве тысячы чалавек. Музей-кватэра падпарадкоўваецца Дзяржаўнаму музею-запаведніку Татарстана ў Казані і Міністэрству культуры Татарстана, якія і выдзяляюць сродкі на ўтрыманне.

На пачатку III тысячагоддзя, мы атрымалі прыгожа аформленую паштоўку-запрашэнне ў Купалаў музей на далёкім волжскім беразе. І вельмі спадзяемся, што сустрэнемся на адкрыцці новай экспазіцыі ў гонар 25-годдзя музея-кватэры. Тым больш ужо нядоўга засталася да святкавання 120-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы. Тое, што ў наш даволі складаны час існуе музей паэта на татарскай зямлі, што пра беларускага песняра захавана памяць, — гэта яшчэ адно яркае сведчанне дружбы народаў, пра што пісаў у сваіх творах Янка Купала.

Фаіна ВАДАНОСАВА,
намеснік дырэктара
Дзяржаўнага
літаратурнага музея
Янкі Купалы.

Уладзіслава ЛУЦЭВІЧ на адкрыцці мемарыяльнай дошкі на доме, дзе жывіў Янка Купала ў Пячышчах. 16.V.1950 г.

Рабочы стол Янкі Купалы ў Пячышчах. 1941 г.

МІЖНАРОДНАЯ НАВУКОВАЯ БАГАСЛОЎСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

Для ўдзелу ў мерапрыемстве па запрашэнню Экзархата Беларускай праваслаўнай царквы і асабіста Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсё Беларусі, Мінск наведала дэлегацыя італьянскай епархіі Бальцана-Брэсаноне на чале з епіскапам Вільгельмам Эгерам.

Мэта канферэнцыі — прадужыць міжцаркоўны дыялог і навуковае супрацоўніцтва вучоных, якія прадстаўляюць усходнехрысціянскія і захаднехрысціянскія традыцыі. Тэматыка была вельмі разнастайная і ахапіла цэлы спектр актуальных для багаслоўя і свецкай гуманітарнай навукі накірункаў. Напрыклад, абмяркоўваліся такія цікавыя пытанні, як «Этнічныя пытанні сучаснага багаслоўя», «Праблемы пастырскага багаслоўя ў поліканфесійнай дзяржаве», «Актуальныя аспекты біблейскага багаслоўя Новага Запавету», «Плюралістычная тэалогія: праблемы рэцэпцыі», «Узаемадзеянне каталіцкай і праваслаўнай царкваў на парозе трыццага тысячагоддзя», «Месца хрысціянства ў сучасным багаслоўі».

Да ўдзелу ў навуковых дыскусіях у рамках данай канферэнцыі запрасілі таксама прадстаўнікоў каталіцкай царквы Беларусі. Сярод удзельнікаў навуковага форуму былі вядомыя ў Еўропе вучоныя-багасловы і рэлігіязнаўцы — свяшчэннік, прафесар Дон Паола Рэнер, прафесар Карл Гользер — выкладчыкі Тэалагічнай акадэміі Бальцана-Брэсаноне (поўнач Італіі), прафесар Андрэй Данілаў, загадчык кафедры рэлігіязнаўства факультэта тэалогіі Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта (ЕГУ), свяшчэннік Ігар Андрыйнаў, намеснік дэкана факультэта тэалогіі ЕГУ, і шэраг іншых. У дзень адкрыцця канферэнцыі з дакладамі выступілі Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, дэкан факультэта тэалогіі і прэзідэнт Хрысціянскага адукацыйнага цэнтра імя святых Мяфодзія і Кірылы, епіскап Эгер, які ўзначальваў італьянскую дэлегацыю.

Міжнародныя экуменічныя хрысціянскія кантакты ўносяць асобы дух у дзейнасць традыцыйных для Беларусі царкваў па адраджэнню страчаных у савецкі атэістычны час адукацыйных, сацыяльных і навуковых традыцый, звязаных з узаемадзеяннем філасофіі, тэалогіі і навукі. Міжнародныя кантакты на царкоўным узроўні карысныя не толькі для тэалагаў, яны ўвогуле абагачаюць і робяць разнастайнай беларускую культуру і навуку.

Дарэчы, гэта не першы візіт

На працягу 5 дзён пры арганізацыйнай падтрымцы Міжнароднага грамадскага аб'яднання «Хрысціянскі адукацыйны цэнтр імя святых Мяфодзія і Кірылы» праходзіла сумесная багаслоўская і рэлігіязнаўчая канферэнцыя пры ўдзеле тэалагаў, рэлігіязнаўцаў і філосафаў, якія прадстаўляюць праваслаўную царкву Беларусі, з аднаго боку, і каталіцкую царкву Італіі, з другога.

прадстаўнікоў епархіі Бальцана-Брэсаноне ў Беларусь. Даўнія кантакты звязваюць Хрысціянскі адукацыйны цэнтр імя святых Мяфодзія і Кірылы, факультэт тэалогіі ЕГУ і царкоўныя навуковыя цэнтры Паўночнай Італіі. Гэты візіт італьянскага боку адбыўся пасля візіту зімой мінулага года Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Г. Даўгялы, першага віцэ-прэзідэнта Хрысціянскага адукацыйнага цэнтра, і Н. Балахоўскага, прадстаўніка карпарацыі мінскіх духоўных школ і факультэта тэалогіі ЕГУ. Тады па ініцыятыве епіскапа Эгера беларуская дэлегацыя прыняла ўдзел у шэрагу навуковых сімпозіумаў, дзе пазнаёміла італьянскую грамадскасць з духоўным і культурным жыццём Беларусі, з дасягненнямі ў галіне гуманітарных навук, а таксама з царкоўнай дзейнасцю. Плёнам такога шматгадовага супрацоўніцтва з'яўляюцца пастаянны абмен выкладчыкамі і студэнтамі, правядзенне сумесных выстаў, такіх, як «Ад Святой Зямлі да ўсіх народаў», выстава літаратуры багаслоўскіх і філасофскіх выдавецтваў на італьянскай і рускай мовах, выданне календара, прысвечанага старажытнаму рускаму праваслаўнаму ікананісцу, прэзентацыя якога прайшла ў Хрысціянскім адукацыйным цэнтры.

Мінск у апошнія пяць гадоў традыцыйна з'яўляецца месцам правядзення міжнародных форумаў, што арганізуюцца па ініцыятыве праваслаўнай царквы. Царкоўныя ініцыятывы павінны і могуць садейнічаць лепшаму ўзаемадзеянню паміж еўрапейскімі краінамі і рознымі культурнымі традыцыямі. Дарэчы, пра гэта таксама ішла гаворка на канферэнцыі, у прыватнасці, пра супрацоўніцтва традыцыйных для Еўропы царкваў і дзяржавы ў галіне адукацыі. На жаль, на Беларусі, як і ў многіх іншых краінах постсавецкай прасторы, заканадаўчая база не ў поўнай меры акрэслівае магчымасць партнёрства гіс-

тарычна традыцыйных царкваў і сярэдняй і вышэйшай школ, што, дарэчы, адбываецца на безабароннасці маладога пакалення перад тварам актыўнай псеўдарэлігійнай прапановы.

Нашы суседзі, напрыклад, Расія, актыўна адраджаюць хрысціянскія вучэбныя ўстановы, кафедры і факультэты тэалогіі, рэфармуюць сістэму сярэдняй дзяржаўнай адукацыі, залучаючы, у прыватнасці, праваслаўную царкву да супрацоўніцтва ў галіне выкладання гуманітарных навук. У адной Маскве маецца больш за дзесяць праваслаўных гімназій і іншых вучэбных структур, якія падтрымліваюцца ўрадамі Масквы і Расіі.

Нашай краіне трэба ня мала зрабіць, каб знайсці разумны баланс у гэтай сферы. Мы спадзяёмся, што даная навуковая багаслоўская і рэлігіязнаўчая канферэнцыя дазволіла прадстаўнікам розных светапоглядных накірункаў у сістэме адукацыі і навуковых даследаванняў, у тым ліку веруючым і атэістам, лепш зразумець адзін аднаго, а таксама тэалагічную і рэлігіязнаўчую праблематыку і прысці да высновы, што царква і грамадства не могуць быць адзелены адзін ад аднаго, павінны дапаўняць і абагачаць адзін аднаго, наладжваючы адносіны супрацоўніцтва ў галіне сацыяльна важнай дзейнасці і адукацыйных праграм.

У час знаходжання ў Мінску ўдзельнікі канферэнцыі змаглі сумясціць працу ў час пасяджэнняў з культурнай праграмай. Яны здзейснілі цікавыя экскурсіі па Мінску, Заслаўі, Нясвіжы, сустрэліся з Мітрапалітам Філарэтам, пазнаёміліся з працай нядзельнай школы «Хрысціянскі адукацыйны цэнтр імя святых Мяфодзія і Кірылы», наведалі філармонію і оперны тэатр.

Ганна ІВАНОВА,
рэферэнт факультэта тэалогіі
Еўрапейскага гуманітарнага
універсітэта.

г. Мінск.

КАСЦЁЛ У ГОМЕЛІ

У Гомелі адбылося асвячэнне першага ў горадзе над Сожам буйнога збудавання для веруючых каталіцкага веравызнання — касцёла Нараджэння найсвяцейшай Марыі-паньны. Для правядзення рытуалу сюды прыбыў ксёндз-кардынал Казімір Свэтак — вышэйшая асоба каталіцкай веры ў Беларусі.

НА ЗДЫМКАХ: касцёл Нараджэння найсвяцейшай Марыі-паньны ў Гомелі; абрад асвячэння касцёла.

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН,
БелТА.

ІКОНЫ ЛАРЫСЫ АШУРКАВАЙ

● Валерый БЫСАЎ,

Ларыса Ашуркава з Крычава — дачка свяшчэнніка, былая настаўніца. Калі пайшла на пенсію, паглыбілася ў любімую справу — стала больш маляваць, вышываць іконы і пейзажы. У

кватэры Ларысы Іванаўны ўтварылася цэлая выстава яе работ, на якія прыходзяць палюбавацца многія сябры і знаёмыя.

НА ЗДЫМКАХ: Ларыса АШУРКАВА; адна з работ майстрыхі.

БелТА.

ТОЛЬКІ ФАКТ

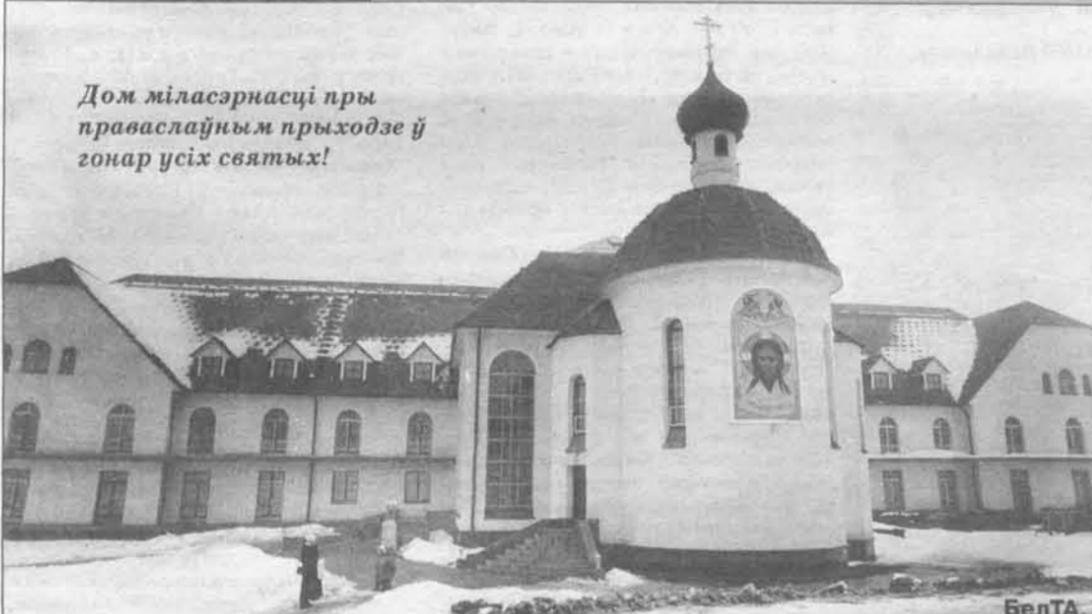
ПАПА АДЗНАЧЫЎ ІНТЭРНЭТ

Інтэрнэт — выдатны сродак пашырэння хрысціянства, і хрысціяне павінны прывыкаць да новых інфармацыйных тэхналогій. Пра гэта заявіў папа Рымскі Іаан Павел II у сваім пасланні ў сувязі з XXXV Сусветным днём камунікацый. Іа-

ан Павел II асоба падкрэсліў, што спадарожнікавыя перадачы рэлігійных дыялогічных збіраюць вялізныя аўдыторыі па ўсім свеце, а Інтэрнэт перадае інфармацыю, пераадоўляючы любыя межы і перашкоды.

ПАДАРОЖЖА ПА МІНСКУ

Дом міласэрнасці пры праваслаўным прыходзе ў гонар усіх святых!

БелТА.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

ПОЛЬШЧА

Глыбокапаважаная рэдакцыя "Голасу Радзімы"! Адгукуюся на вашу просьбу падзяліцца штодзённымі справамі настаўніцы беларускай мовы ў польскай рэчаіснасці. І з радасцю паведамляю, што ў канцы 2000 года ўбачылі свет два падручнікі па беларускай мове і літаратуры для гімназіі (падручнік для першага класа — "Са спадчынай у будучыню" і "Хрэстаматыя" для 1—3 класаў гімназіі). Удалося мне да канца дзевяці выдавецкіх спраў у беластоцкім "Ortbruk". Кніжкі выйшлі прыгожыя! Мастацкае афармленне зрабіў Ігар Гардзіёнак (Рэспубліка Беларусь), чаму я вельмі рада, бо ілюстрацыі атрымаліся цудоўныя. Сярдэчна дзякую за газету, якую атрымліваю сістэматычна і выкарыстоўваю на сваіх уроках, а таксама перадаю

настаўнікам у іншыя школы. Вучням вельмі цікава пазнаёміцца з рэчаіснасцю Беларусі, даведацца пра святы, юбілей, цікавыя гісторыі з жыцця беларусаў не толькі ў Беларусі, але і па-за яе межамі. Я вельмі вам удзячная, што вы працягваеце клопат і вас цікаваць адукацыйныя праблемы беларусаў у свеце. Гэта вельмі важна, бо ў многіх справах нам патрабуецца дапамога і з беларускага боку. Наша дыдактычная база вельмі слабая па многіх прычынах. Цывілізацыя ідзе ўперад, а мы, настаўнікі беларускай мовы, застаёмся толькі з дошкай і крэйдой, бо не заўсёды ёсць і падручнікі. Каб урокі былі цікавыя і эфектыўныя, настаўніку трэба правяціць многа клопату. Таму ў нас вялікая просьба: наколькі магчыма атрымаць з Беларусі відэакасеты з адукацыйнымі матэрыяламі, альбомы, слоўнікі, энцыклапедыі і іншае для дзяцей школьнага ўзросту

(ад першага класа пачатковай школы да апошняга класа ліцэя)? Нашы бібліятэкі бедныя таксама на мастацкую дадзена літаратуру, метадычныя дапаможнікі. Мы ахвотна прыем усялякую дапамогу. З практыкі ведаю, што, калі стукнеш у дзверы, табе адчыняюць. Хачу зазначыць яшчэ раз, што мы вельмі ўдзячныя за сістэматычную падтрымку "Голасу Радзімы", а таксама галоўнаму рэдактару часопіса "Роднае слова" Міхасю Шавыркiну і Міністэрству адукацыі Беларусі. Спадзяюся, нашы кантакты паспрыяюць лепшай будучыні, а тым самым паляпшаць беларускамоўных адукацыйных умоў у нашых школах. Шчырыя пажаданні добрага здароўя і плённай творчасці рэдакцыі "Голасу Радзімы" перадае

Тамара РУСАЧЫК.

РАКУРС

У складзе беларускай дэлегацыі, якая нядаўна наведала Польшчу, быў і намеснік міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь Пётр Кухарчык. Ён наведаў беларускія ліцэі ў Гайнаўцы і Бельска-Падляскім, дзе меў сустрэчы з кіраўніцтвам і педагогамі гэтых навучальных устаноў. У час сустрэч абмяркоўваліся пытанні дапамогі Міністэрства адукацыі Беларусі беларускамоўным навучальным установам, разглядаліся пытанні далейшай адукацыі выпускнікоў гэтых навучальных устаноў у Беларусі. НА ЗДЫМКУ: Пётр КУХАРЧЫК (злева) гутарыць у

Бельска-Падляскім ліцэі з дырэктарам пачатковай школы № 3 Васілём ЛЯШЧЫНСКІМ, настаўніцай беларускай мовы і аўтарам падручні-

каў на беларускай мове Тамарай РУСАЧЫК і дырэктарам ліцэя Зінаідай НАВІЦКАЙ. Яўген КАЗЮЛЯ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

РАСІЯ

Гэта сапраўдны цуд. Не паспелі падрыхтаваць матэрыял пра нашу гошчу з Цюменшчыны, у якой яна назаўваж пра беларусаў, што жывуць у вёсцы Вікулава, як у рэдакцыю прыйшло адтуль пісьмо. Яго мы і прапануем вашай увазе. Паша вам кіраўнік фальклорнага ансамбля "Вячоркі" з далёкай сібірскай вёскі Вікулава Цюменскай вобласці. Наш калектыву спявае песні "самаходаў". Так у Сібіры называюць людзей, чые продкі прыйшлі з Беларусі. Я родам з такой вёскі. З дзяцінства чула песні сваёй мамы, бабулі і сама стала іх спяваць. А ў 1986 годзе я сабрала жанчын, і мы сталі адшукваць, запісваць, рэпэціраваць і спяваць такія песні са сцэны. Вам, музіцы, цяжка сабе ўявіць, што ў нашай вёсцы да гэтай пары існуюць святы, абрады, песні, а галоўнае, гаворка нашых продкаў. За гэты час (у кастрычніку гэтага года споўніцца 15 гадоў) нашаму ансамблю прысвоена званне "народны", ён з'яўляецца адным з лепшых калектываў вобласці. Вось так і жывём, збіраем песні, арганізуем святы, адзначаем юбілей самаходскіх вёсак. Не даём памерці багаццю і прыгажосці народнай беларускай песні. У 2000 годзе на міжнародным фальклорным фестывалі ў Цюмені наш ансамбль прадставіў беларускую культуру. Разам з намі быў і Міхася Басякоў з Екацярынбурга, ансамбль "Лянок" Цюменскага абласнога нацыянальнага культурнага таварыства "Беларусь". Вось там мы і пазнаёмліліся з таварыствам "Беларусь" і яго кіраўніком — Уладзімірам Шуглэй. Так да нас у глыбінку і трапіла ваша газета. Нашы вёскі: Ярмакі, Асінаўка, Ялоўка — засяляюцца ў

1884—1897 гадах жыхарамі Магілёўскай губерні. Аднымі з першых сямей былі Крушнікавы. Захаваліся дакументы іх дзяцей — дык яны з Рагачоўскага раёна, з вёсак Бушаўка і Рагінь. І дагэтуль захаваліся выразы ў Ярмаках "пайду на Рагінь" ці "пайду на Бушаўку". А самыя распаўсюджаныя прозвішчы ў нас у вёсках — Басяковы, Жарыкавы, Палашкіны, Гарбуновы, Мельнікавы, Слупчанкі, Дзенісенкі, Пазняковы, Ярмоленкі, Міхіенкі, Вараб'ёвы. Да гэтай пары захавалася ў раёне 8 самаходскіх вёсак. Раней было больш, але жыхары маленькіх вёсак з цягам часу раз'ехаліся. А чаму я пішу вам? Ды таму, каб дзесяці далёка ад нас, у Беларусі, ведалі, што жывуць у суровай Сібіры людзі, чые продкі больш за стагоддзе назад выбралі тут месца, пасяліліся, прынеслі з сабой сваю культуру, перадалі дзецям і ўнукам, а мы яе карпатліва зберагаем і перадаём новаму пакаленню, людзям, якія будуць жыць у новым тысячагоддзі. І зараз, калі асабліва ўвага

надаецца адраджэнню, захоўванню народных традыцый, свят, абрадаў, хочацца больш ведаць пра культуру продкаў. Вось так мы сабралі ў нашых вёсках каля 100 старадаўніх беларускіх песень — гэта і вясельныя, калядныя, і песні салдатчыны, лірычныя прагалосныя. На Каляды мы правялі на базе Ярмакоўскага Дома культуры свята самаходскай народнай песні. Больш трох гадзін гукалі народныя песні ў выкананні мясцовых калектываў, ансамбля "Вячоркі" і ансамбля "Лянок" цюменскага таварыства "Беларусь". Пішу вам з надзеяй: раптам вы зможаце пазнаёміць нас з цэнтрам фальклору ў Беларусі. Я мяркую, мы будзем карысныя адзін аднаму. Калі каго зацікавіла маё пісьмо, пішыце на адрас: 627520. Тюменская область, Выхудловский район, с. Выхудлово, районный Дом культуры. МІХІЕНКО Валентіне Дмитриевне.

Фальклорны ансамбль "Вячоркі" з вёскі Вікулава.

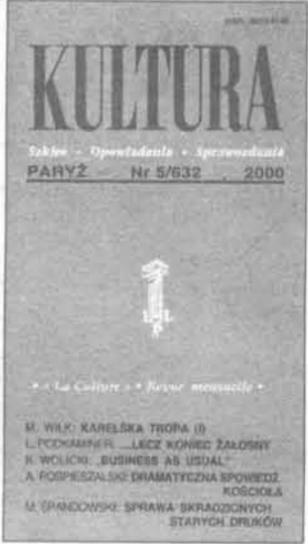
У СКАРЫНАЎСКИМ ЦЭНТРЫ

У Нацыянальным навукова-асветным цэнтры імя Францішка Скарыны адбылося пасяджэнне Міжнароднага "круглага стала", прысвечанае памяці нашага славутага земляка, нязменнага рэдактара польскага часопіса "Культура" Ежы Гедройца. У вечарыне ўзялі ўдзел гісторык Оксфардскага ўніверсітэта (Англія) Міхал Гедройц, прэзідэнт праўлення Таварыства апекі над архівам Літаратурнага інстытута ў Парыжы Марэк Краўчак, пасол Польшчы ў Сенегале, былы дырэктар Польскага інстытута ў Мінску Томаш Нягодзіш, дырэктар "Беларускага калегіума" Алесь Анціпенка, дырэктар Цэнтра імя Ф. Скарыны Любові Уладзікоўска-Каналлянік, доктар філалагічных навук Адам Мальдзіс, а таксама іншыя супрацоўнікі і сябры цэнтра.

ВЕК ЕЖЫ ГЕДРОЙЦА З «КУЛЬТУРАЙ»

Гедройцы паходзяць са старадаўняга беларуска-літоўскага роду. Прозвішча Гедройц — княжацкае, шляхетнае, ідзе ад XIII стагоддзя, дадзенае па лініі бацькі. У Беларусі гэтае прозвішча вельмі распаўсюджанае, асабліва на пагранічч з Літвой і Польшчай. Сама я родам з Астравеччыны, вучылася ў дзясцігоддзі і амаль што ў кожным класе сядзелі Гедройцы, Андрушойцы, Андруковічы. Не аналізуючы падрабязна геніяльнага Ежы Гедройца, яго можна назваць польскамоўным беларусам, літвінам па паходжанню. Нарадзіўся Ежы ў Мінску 27 ліпеня 1906 года ў сям'і Ігната Гедройца і Францішкі Стажыцкай. Быў ахрышчаны ў касцёле святога Роха на Залатой Горцы. У сваёй кнізе "Аўтабіяграфія на чатыры рукі" пра сваё дзяцінства Ежы Гедройц пісаў так: "Да 1919 года мае бацькі жылі ў Мінску Літоўскім. Сям'я была вельмі збяднелай. Маёнткі зніклі разам з прадзедам Люцыянам, афіцэрам гвардыі ў расійскай арміі, які скончыў жыццё самагубствам. Пасля яго смерці, згодна з тагачасным звычаем, маёмасцо пачаў кіраваць сямейны савет, які растранжырыў абсалютна ўсё, у выніку мой дзед застаўся без нічога, з нейкім маленькім фальварачкам каля Смілавіч, у вельмі цяжкіх умовах. Таму мой бацька закончыў фармацэўтычныя штудыі і працаваў аптэкарам. Атмасфера ў доме была даволі крызіснай, даволі нішчымнай". Тым не менш, у доме Гедройцаў захоўвалася вялікае багацце — дзве шафы з кнігамі. Ежы асабліва любіў чытаць кнігі па гісторыі, якія аказалі на яго вялікі ўплыў, і гэта вырашыла яго далейшы лёс. З 1916 па 1919 год вучыўся ў гімназіі ў Маскве, а пасля эвакуацыі сям'і ў Варшаву — у гімназіі імя Замойскага і Варшаўскім універсітэце на юрыдычным і гістарычным факультэтах. З 1929 года працаваў у міністэрствах сельскай гаспадаркі, прамысловасці і гандлю. Адначасова займаўся рэдагаваннем розных часопісаў. У 1939-м, калі грывнула другая сусветная вайна, выехаў з Польшчы і больш туды не вярнуўся... У гады вайны ўдзельнічаў у антыфашысцкіх кампаніях, у прыватнасці, у складзе другога польскага корпуса (вядомага як армія Андэрса), які быў сфарміраваны з польскіх ваеннаслужачых, што прайшлі цяжкія выпрабаванні, уключаючы Катыві і ГУЛАГ. Хто з іх уцалеў, разумеў: па вяртанні дадому спакойнага жыцця не будзе. Таму большасць вайскоўцаў другога корпуса не збіралася вяртацца. Дарэчы, гэтая акалічнасць пазней паспрыяла таму, што Ежы Гедройц змяшчаў у "Культуры" такія творы, як "Архіпелаг ГУЛАГ" Салжанічына, што не выдаваліся ў краінах савецкага блока.

па аб'ёму раздзел — "Беларуская хроніка". Цяжка паверыць, што ў рэдакцыі "Культуры" працавалі толькі чатыры чалавекі... Я пачала чытаць "Культуру" з 1998 года, калі была адкрыта бібліятэка імя А. Міцкевіча і я стала працаваць у ёй. Мяна вельмі зацікавіла і прыемна ўразапа беларуская тэматыка ў кантэксце польскіх праблем. Аказваецца, можна ўласную беларускую сямдасць стала ўмацоўваць, дзякуючы... польскаму часопісу "Культура", які выдаваўся да таго ж за многія кіламетры ад Беларусі — у Парыжы! Гедройц у маім уяўленні як бы працягваў традыцыю Адама Міцкевіча. Абодва нарадзіліся ў Беларусі, размаўлялі па-польску. Абодва пазбеглі нацыянальнай аднабоковасці праз сінтэз маральнай ідэалаў Беларусі і Польшчы, праз духоўны ўзлёт, ацэньваючы падзеі з пункту гледжання маральных крытэрыяў. Ежы Гедройца называюць апошнім грамадзянінам Рэчы Паспалітай, абаронцам многіх народаў: палякаў, беларусаў, украінцаў, літвінаў, яўрэяў, татароў. Ён меў дар прароцтва. Зольнасць глядзець уперад, прадагваваючы будучыню, давала яму смеласць выказаць непапулярныя думкі, з-за якіх байкатавалі "Культуру". Яшчэ ў 50-я гады Ежы Гедройц прапаноўваў палякам пакінуць думкі аб "вяртанні" "ўсходніх крэсаў". Заклікаў шукаць шляхі паяднання з суседнімі народамі. Інтэрэсы Польшчы не ў змаганні, а ў шчырым сяброўстве з народамі Літвы, Беларусі, Украіны, якім трэба спрыяць у стварэнні сваіх незалежных дзяржаў. У той час выказваць такія думкі было вельмі небяспечна. І таму пра Ежы Гедройца ў беларускім друку амаль нічога не пісалася да 1998 года. Беларусь афіцыйна не прызнавала існаванне часопіса "Культура". Сапраўды, як сказана ў Бібліі: няма пракоя ў сваёй Айчыне. Але слова мае вялікую сілу. Амаль усе ведаюць, што напачатку было Слова... І "Культура" несла гэтае слова, нягледзячы ні на што. У 1998 годзе "першай пастаўкай" пра Ежы Гедройца стала выстава "Знакамітыя землякі: Ежы Гедройц. Жыццё і дзейнасць", якая адбылася 18 чэрвеня ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры Беларусі, дзе абаронца праваў чалавека атрымаў першую ўзнагароду рэдакцыі: незалежная асветная інстытуцыя "Беларускі калегіум" прысвоіла яму званне ганаровага доктара. З гэтага часу пра Ежы Гедройца пачалі пісаць на старонках газет "Голас Радзімы", "Наша ніва", "Народная газета", "Культура", "Звязда", "Народная воля", "Głos znad Niemna". У 1999 годзе Ежы Гедройц прыняў у Парыжы з рук прафесара Адама Мальдзіса дыплом ганаровага сябра Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў і ў знак удзячнасці за свае адносіны да Беларусі быў падперазаны слугіцкім поясам. На жаль, пасля адыходу з жыцця Ежы Гедройца выхад часопіса спыніўся. Канец XX стагоддзя стаў канцом эпохі "Культуры". Але намаганні Ежы Гедройца ў прапагандзе славянскай культуры ў Еўропе не прапалі дарэмна. Ёсць пераемнасць на астражку беларускіх і Нацыянальным навукова-асветным цэнтры імя Ф. Скарыны. Галіна ІВУЦЬ, навуковы супрацоўнік Нацыянальнага навукова-асветнага цэнтра імя Ф. Скарыны.

ФАНТАСТЫЧНЫ СВЕТ

Алены ІГНАЦЮК

У Алены Ігнацюк мысленне не проста вобразнае, што, увогуле, характэрна для любога сапраўднага творцы. Яна пабудавала свой незвычайны свет, поўны фантазіі, поўны чароўных нечаканасцей:

Цюлень згубіў свой цень,
убачыўшы ката:
Так промнік асвятліў
цюленеву ідэю.

Так хіба толькі Мандэльштам мог спалучыць нечаканае і неспалучальнае. Памятаеце: "Эх Эрэвань, Эрэвань, или птица тебе рисовала или раскрашивал лев..."
У радку Алены б'еца жывое трапяткое пачуц-

цё, чаканне чуду і... сам чюд. Чуд сапраўднай паззіі, што дазваляе спадзявацца на новыя яе радкі, поўныя высокай душы і глыбокага сэрца.
Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ,
намеснік старшыні Саюза беларускіх пісьменнікаў.

ВЕРБНЫ КОЦІК, або СЦЭНЫ З ЖЫЦЦЯ МАЙГО І ЖОЎТАГА КАТА

ЖОЎТЫЯ СЛЯДЫ

А коцік жоўценькі па снезе бег...
І промнік сонечны ён пачапіў на хвосцік.
За лесам, за ракой жыў дзіва-чалавек.
І коцік бег праз снег...
Да святара, у госці...
А промнік на хвасце — мурлыкаў цэлы дзень, каб не было так боязна ў дарозе...
Ля берага ракі сустрэўся ім цюлень,
што цешыў свае ласты на марозе.
Цюлень згубіў свой цень, убачыўшы ката:
так промнік асвятліў цюленеву ідэю...
У лунцы расцвіла пралескамі вада,
і будзе ў ёй цюлень купацца ўсю нядзелю.
А жоўценькі бяжыць...
Ён ведае — куды.
Яму да сарады ў цар-горад той патрэбна.
Кот вымаляваў снег у жоўтыя сляды,
бы ў аксаміткі сноў, аблашчаныя ветрам.

КРАІНА МУР

Вы, людзі, станьце ў рад параднаю сцяной!
Вы, птушкі, пазлятэйцеся ў капэлу!
Маўчыце, халады!
Здавольцеся сабой!
Цар-горад, я прашу — пабольш і мне даверу.

А жоўценькі прыбег на голасны Брандэвэй.
(Дзе мордачку сагрэць?)
Ад мітусні стаміўся.
Учуяў за спіной таемныя "Шанэль" —
знаёмы пах духоў па вуліцы разліўся.

Бліскучай галавой ківае коцік мой.
Як сонейка яна... Няўжо вясна настала!
А недзе пад дугой вітрыны дарагой жанчына-манекен — Аленаю названа.

А, можа, трэба жыць у той краіне Мур, дзе не бывае зла і не бывае гвалту!
Кіпцорыкі мае пазначыў манікюр.

Жаночыя хвасты — у пацерках і бантах.

А вось — парфумны магазін...
Натарыяльная кантора...
Мяне аклікнуў пан Пінгвін — багаты муж маёй знаёмай.

Кватэру новую купіў (у інтэр'еры стыль балтыйскі).
Сябе хваліў! І не зманіў, што ажаніўся з белаю кіскай.

А тая голас падае — не хоча жыць яна ў Чыжоўцы...
А вочкі круглыя ў яе, як вінаградзінікі на сонцы.

Ды раптам села ў "лімузін" і мужу штось праз сон гаворыць...
Ёй новы фрак купіў Пінгвін, а котка хоча фрак адмовіць,

бо агарнулася ў гіпюр, з гіпюру белая спадніца...
Так. У сваёй краіне Мур Мая знаёмая — царыца.

НА ВЕРНІСАЖЫ

А капялюш на мне — як вуж: абвіў мой зрок, схваў ад скрухі...
А, можа, я на Мален Руж!
Мне Клод Манэ цалуе рукі!

На вернісаж! На вернісаж!
Ды толькі свой, а не французскі:
хоць вусны шэранню памаж —
такі матыў мой беларускі.

Чарнілаў мокрых фіялет, бы снегам пісаны партрэт жанчыны ў белым — як Сусвет...
А маляваў яе — паэт!

Карціну гэту не купіць, жыве ў фантазіях яна ката таго, што хоча жыць, і маладога святара.

Кавярня побач. І гракі так упрыгожылі мой крок: танцуюць танга ля нагі, вітаюць сонечны дзянёк.

Кавярня, дзверы адчыні...
Я, чуеш, сцішыла хаду.
Мне кавы кубачак ліні, а бутэрброд — падай кату...

Я каву выпіла да дна.
І штось мурлыка маг-бармэн...
Цвіце ў вачах маіх вясна, бы лепіць позірк мой — Радэн.

ПРЫМАДОННА

Мурлыкаць — тое, што спяваць.
Я ў карагодзе гэтых спеваў.
А галубы на снег ляцяць.
Яны мурлыкаюць прыпевам.

Выставу котак маладых (іх грудкі ў круглых дэкальце) праводзіць люты з сарады — у рэстаране-вар'этэ.

З Нясвіжа, Пінска, Мазыра зляцяцца дамы на імпрэзу.
А кот — шукае святара, бо не для ўцех прыбег ён з лесу.

Ірдзее шэрань маіх кос, а шчокі фарбай бурачковай размаляваў мастак-мароз...
І мне быць коткай-прымадоннай!!

Я ў новым вобразе цяпер, а вочы — спеюць абрыкосам...
Ды толькі вецер, нібы звер...
Ён хоча правіць маім лёсам.

Дзівак не ведае: мой лёс дзесь ля Драгічына згубіўся.
Там нарадзіўся лёс, там рос і з моднай дзеўкай ажаніўся.

Хай у яе маё імя, мой твар, і голас, і паходка...
Яна з мінулага — не я.
Яна зусім, зусім не котка.

ІМЯНІНЫ

А я бягу да святара па следу коціка малага.
Нат не палохае зіма у сінім колеры Ван Гога.

Кату — чатыры, сорака — мне.
А імяныны — разам правім.
Рыхтую рыбнае філе — у абрыкосах і смятане...

Дару кату на шчасце год.
Мо, стане герцагам багатым!
Хай падростаюць, цешаць род яго сыночкі-кацяняты.

А зараз так жывецца мне — валёнкі новыя не ў модзе.
Снег пад нагамі растае.
Стаю на снезе, бы на дроце.

ГУКАННЕ ВЯСНЫ

Злятае жоўценькі пылок з душы маёй, як з мальвы белай.

А кветка хіліцца на бок зімой зняверана-збалалай.

То мальва белая, то снег, а то мімоза залатая...

І сакавік, бы чалавек, апошні снег з сябе страсае.

Ты, мой лірычны маналог, не кінь мяне на дно самоты.
Да святара бяжыць каток, абуты ў сонечныя боты.

А мне куды — да сарады!
У сон мінулы свой вярнуцца!
Там захмялелі халады, ім стала горача — смяюцца...

У сне сінее вінаград.
Ён не жывы — шклянныя гронкі;
шклянных вачэй маіх пагляд такі, бы ў Рубенсавай жонкі.

Калі прагнуся, стану я, напэўна, пані-гараджанкай.
Святочны дзень маё імя захоча ўзняць над Серабранкай...

ПОШУКІ РАЮ

З нядзелі пост пачаўся мой: глыток вады і скібка хлеба.
Я развіталася з зімой — на мне святлее хустка неба.

А ты, варона, не крычы — сваёй абноўцы падзівіся...
Бач, промнік на плячы — бы жоўты крыж на чорнай рызе.

І я на нітачцы нашу ля сэрца крыжык з імем Бога.

Сабе я ў Бога папрашу хоць трошкі раю даць зямнога.

Хай рыбы выпльвуць з вады і стануць дзіва-ручаямі.
А ручаі! У гарады збягуцца спелымі садамі...

Хай гарады свае гады прыйсці на снаданне папрасяць.
І будуць жоўтыя каты ім каву ў кубачках падносіць.

СВЯТАР

Ён каву з кубачка не п'е.
Пяшчота дня ў Яго паглядзе.
Вянок з расы сабе саўе.
Ён, бы Хрыстос, у вішнім садзе.

Снягі даўно сышлі. Вясна.
Ды жоўты дзень ў Яго надзеі.
Заўважыў белага бусла:
хрышчэнне прыме той з нядзелі...

І будзе радасна крылу!
Учце буслік дзень бясконцы,
калі акропяць галаву вадой жаўціоткай, нібы сонцам.

Святар маўчыць. Пяе каток, мурлыка штось пра "адраджэнне".
А з аблачыны белаю Бог пасыпле дожджыкам знаменне.

Мо, прыйдзе час святых катой — як распушнее вербны коцік.
І сорака сноў маіх — гадоў — на гучнай "ля" зайграюць ноце.

Гады — у хор, каты — у гурт, а вербны коцік дырыжорам...
А боскі дождж — то там, то тут — сюжэты тчэ жывым узорам:

у белых крылках прынясе мне курка яйка залатое.
Я перадам яго расе, раса — кату...
Так, па чарзе, мы славім дзіцятка святое.

ПАСЛЯСЛОЎЕ

Такі жыццёвы мой урок — як крок на вельмі тонкай шпільцы...
Купіла лодачкі, ды з ног зляцелі, нібы бліскавіцы...

Зраблю другі свой — босы крок...
Ды па пяску, а не па гліне.
Мой "караван" паўзе да ног бліскучай яшчаркай пустыні.

А трэці крок — мой сон здалёк...
І як дзіця ў гумовых ботах (хай не злятаюць яны з ног), пайду праз лужыну да плота...

УВАГА! КОНКУРС

У працяг конкурсу «*Беларусь у маім сэрцы*» рэдакцыя газеты «Голас Радзімы» запрашае юных чытачоў прыняць удзел у конкурсе малюнкаў

«БЕЛАРУСЬ У МАІХ МАРАХ».

Тэматыка малюнкаў можа ахопліваць розныя праявы сучаснага жыцця, пейзажныя замалёўкі, адлюстраванне гістарычных падзей і г. д.

Малюнкi колькасцю да трох работ павінны быць выкананы алоўкам, акварэлю ці алеем на аркушы фармату А4 або меней. Тэхніка выканання адвольная.

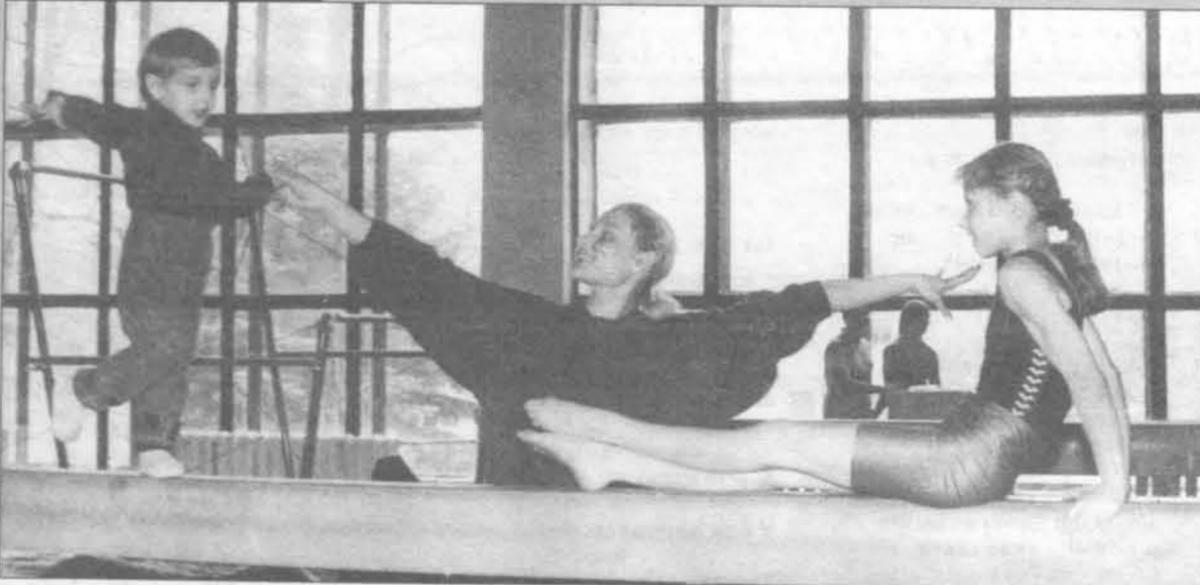
Працы праз мясцовыя таварыствы бе-

ларускай культуры або проста па пошце дасылаюцца да 15 траўня 2001 года на адрас: 220005. Рэспубліка Беларусь, г. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 44, рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

Да малюнкаў дадаюцца звесткі пра аўтара: прозвішча, імя, узрост, месца жыхарства, паштовы адрас і, нажадана, фотаздымак.

Лепшыя працы будуць надрукаваны ў газеце і экспанавацца ў Мінску на выставе падчас правядзення гарадскога дзіцячага свята ў чэрвені 2001 года. Пераможцаў конкурсу мяркуецца запрасіць у Мінск. Жадаем поспехаў!

АЛІМПІЙСКІ РЭЗЕРВ

Школа спартыўнай гімнастыкі ў Баранавічах, створаная ў 1973 годзе, выхавала такіх вядомых спартсменаў, як Ліда Горбік, Андрэй Каан, Вольга Зенчанка, Вольга Кандрацьева, Дзяніс

Ананька. Зараз тут займаецца 450 чалавек. Трэнеруюць хлопцаў і дзяўчат пятнаццаць кваліфікаваных трэнераў.

НА ЗДЫМКУ: заняткі вядзе майстар спорту, выхаванка гэ-

тай жа школы Аксана СУВАЛАВА. Шмат хто з яе вучняў уваходзіць у маладзёжную зборную краіны.

Фота Рамана КАБЯКА.

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ

БЛІЗНЯТЫ — НЕ БІЯМАСА, А РОЗНЫЯ АСОБЫ

Днямі ў метро я ўбачыў аб'яву: «Мы — сям'я. Грамадская арганізацыя блізнят». Ужо вечарам я быў у офісе арганізацыі, шмат новага і цікавага даведаўся ад кіраўніка Галіны ЛАПЫ:

— Галіна Сяргеёўна, зараз людзі яднаюцца па нацыянальных прыкметах, паловай арыентацыі ці палітычных перакананнях. Адкуль узнікла ідэя аб'яднаць блізнят?

— Капі глядзець па часу, то ідэя нарадзілася 16 гадоў таму разам з маімі дзяўчынкамі-блізнятамі Марынай і Наташай. Тады я першы раз падумала: «А чаму б і не?» Ішлі гады, а жаданне не знікала. Наадварот, я стала агітаваць сваіх знаёмых, яны, у сваю чаргу — сваіх, і мы пачалі дзейнічаць. Шмат часу аднялі фармальнасці, паперы, розныя інстанцыі. І вось 29 снежня 2000 года нам зрабілі падарунак да Новага года: зарэгістравалі нашу арганізацыю.

— Колькі чалавек яна аб'ядноўвае?

— Зараз у нас каля 100 пар блізнят. Але мы расцём, развіваемся, увесь час шукаем новых людзей, і яны знаходзяць нас. Я думаю, лічба хутка значна павялічыцца.

— Што прапануецца вы блізнякам, якія приходзяць да вас?

— Па-першае, у нас працуюць добрыя псіхолагі, які знаходзяць

падыход да кожнай пары. Мы адкрылі таксама нядзельную школу, дзе блізняты аб'ядноўваюцца па ўзростах і інтарэсах і праводзяць шмат цікавых мерапрыемстваў. У будучыні плануем наладзіць сувязі з падобнымі замежнымі арганізацыямі і падчас канікулаў запрасім да сябе замежных блізнят, а туды адправім сваіх.

— Вы гаварылі пра псіхалагаў. Было б цікава крыху даведацца пра псіхалогію блізнят.

— Пра гэта можна размаўляць бясконца. Мне вядомыя выпадкі, калі, напрыклад, адзін з блізнят хварэў на Беларусі, а яго брату ў Польшчы было ў той час таксама вельмі кепска... Яны разумеюць адзін аднаго з паўслова, з аднаго погляду. Яны — адзінае цэлае. Але мы ўвесь час забываемся, што блізняты не біямаса, а кожны з іх — асоба. І часта кажам: «яны», «іх», ці, напрыклад, «блізняты Кавалёвы». А на самай справе гэта не блізняты Кавалёвы, а Каця Кавалёва і Алена Кавалёва. І ў кожнай з іх свой характар, свае захапленні і інтарэсы.

— Я глядзеў цікавы фільм

пра блізнят, дзе яны падмянялі адзін аднаго на ўроках, сустрачах і нават на спатканні да дзяўчын хадзілі па чарзе! А ці адбываецца такое ў жыцці?

— Я магу сказаць вам як маці: у маіх дачок такога няма. Я вучу іх, што калі адна рыхтуецца да урокаў, то другая не будзе «аддувацца» за яе ўсё жыццё. Ды і як маці можа пераблытаць сваіх дзяцей?! Іншая справа ў школе. Тут ёсць адна вялікая праблема. Настаўнік выклікае да дошкі Марыну, але ён не перакананы, што перад ім стаіць Марына, а не Наташа. Узнікае недавер, які пераходзіць у звычку. Тым больш, часта бацькі апранаюць блізнят аднолькава. У гэтым выпадку асоба наогул губляецца. І задача нашай арганізацыі — не даць ёй згубіцца, а развіваць далей.

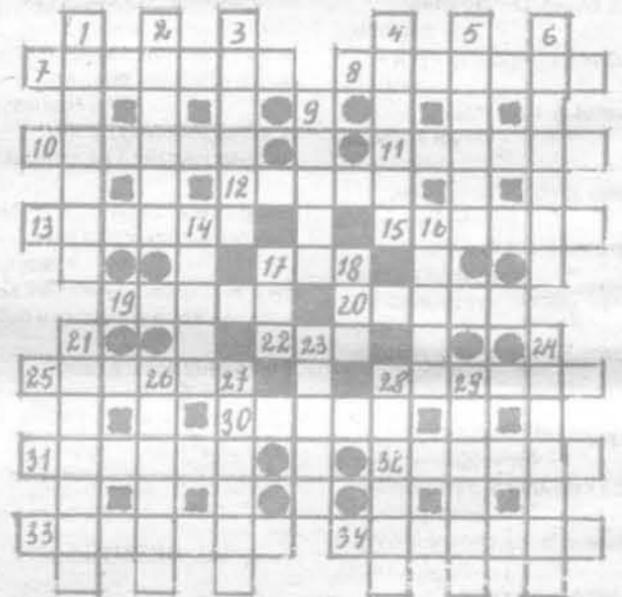
Я б хацела запрасіць усіх жадаючых прыняць удзел у жыцці нашай арганізацыі. Дасылайце лісты з вашымі гісторыямі на адрас: Рэспубліка Беларусь, горад Мінск, вул. Сурганова, 6, офіс 407. «Мы — сям'я». 220073. Тэл. 259-18-69 ці дасылайце свае пасланні на наш e-mail: Legat@infonet.by. Ці проста на адрас рэдакцыі газеты «Голас Радзімы».

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

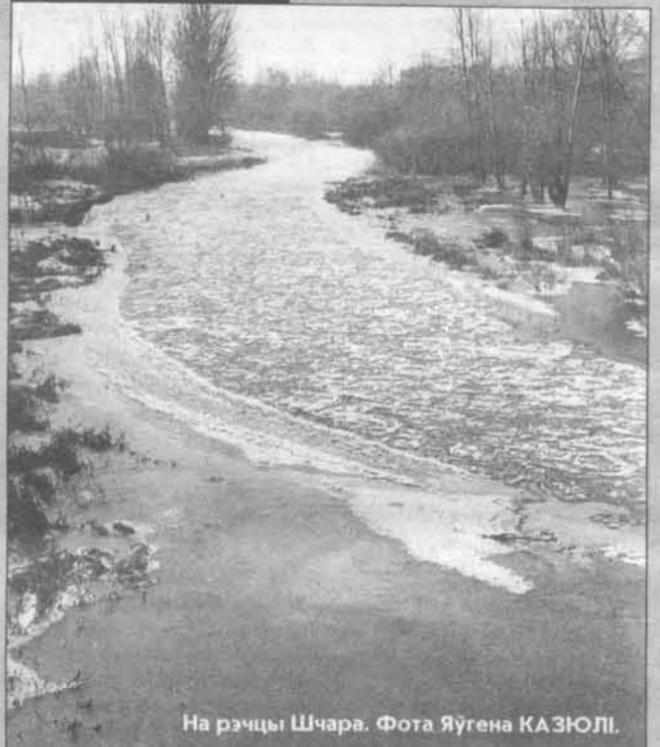
КРЫЖАВАНКА

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ.
7. Народны танец з некалькіх фігур. 8. Пусты цыліндр у машынах, механізмах. 10. Чалавек, які займаецца вывучэннем гісторыі і будовы зямной кары метадамі адшуквання карысных выкапняў. 11. Цвёрды матэрыял з вулканізаваных каўчукавых сумесей (выкарыстоўваецца ў электратэхніцы для ізаляцыі). 12. Пра хітрага, крывадушнага і подлага чалавека. 13. Уладальнік банка ў капіталістычных краінах. 15. Ізаляванае памяшканне для ўтрымання зняволеных, турма. 17. Рух у якім-небудзь напрамку. 19. Грудзі (у каня). 20. Высушаны сок з няспелых гапловак маку, які з'яўляецца моцным наркотыкам. 22. Вялікая пасудзіна для вадкасцей. 25. Жаночае ўпрыгажэнне. 28. Украінскі народны спявак, які акампаніруе сабе на кобзе — старажытным музычным інструменце. 30. Вялікі разрыўны снарад, звычайна для кідання з самалёта. 31. Начная жаночая накідка. 32. Скупы, прагавіты чалавек. 33. З'едлівая, вострая, злосная насмешка.

34. Вузкая градка, засаджаная чым-небудзь.
ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Моцнае збудаванне для ўкрыцця ад бомбаў і снарадаў у крэпасцях, на ваенных караблях. 2. Невялікі казырок шапкі. 3. Папулярная песня, шырокавядомая. 4. Закрыты чатырохколавый экіпаж на рысоры. 5. Шчэбен або пясок, якім засыпаюць чыгуначнае палатно для ўмацавання шпал. 6. Таблетка, якую кладуць пад язык. 9. Высокае стаячае люстра. 14. Назва перадапошняй літары ў лацінскім алфавіце. 16. Пладовае дрэва. 17. Пярэдняя частка хрыбта (у свіней, быкоў). 18. Партовае збудаванне для рамонту суднаў. 21. Склад зброі і ваеннай амуніцыі. 23. Каштоўны празрысты камень незвычайнай цвёрдасці. 24. Высокі пеўчы голас, а таксама спявачка з такім голасам. 26. Невялікае бясплупнае судна з моцным корпусам. 27. Знявага, незаслужанае ўніжэнне. 28. Вадаспад з уступамі. 29. Майстар па вырабу бочак, дзежак.
Склала Ірына БЕКІШ.

САКАВІЦКІ ДЗЕНЬ

На рэчцы Шчара. Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з сучаснымі і рубяжом «Радзіма».

РЭДАКЦЫЯ:

Намеснік галоўнага рэдактара
Галіна УЛІЦЕНАК.
Адказны сакратар
Таццяна КУВАРЫНА.
Рэдактар аддзела —
член рэдакцыі
Яўген ЛЕЦКА.

Рэдактар аддзела
Алена СПАСЮК.
Адкладальнік
Віктар МАШОШЭНКА.
Спецыяльныя карэспандэнты
Яўген КАЗЮЛЯ,
Алесь МЯСНІКОЎ.

Нэлі ПРЫВАЛАВА.
Рэдактар-перакладчык
Святлана КАРПУЧОК.
Стыльрэдактар
Ірына КАЗЛОВА.
Тэхнічны рэдактар
Данута РАКАВЕЦ.

Наш адрас: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 213-31-97 (тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.
Адрас у INTERNET: <http://www.voiceland.unibel.by>. E-mail: voiceland@tut.by

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81.
Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 1 897 экз.
Зак. 635.
Падпісана да друку 12.3.2001 г. у 12.00.

Газета набрана, звырстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).